

באתי לגני אחותי כלה

כא

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ירושה אבל בעצם המושג מתנה יש מעלה ויתרון (שְׁהָרִי הַלְשׁוֹן מִתְּנָה
 2 שְׁמָצִינוּ בְּנוֹגַע לַתּוֹרָה, הוּא בְּדֶרֶךְ מַעְלָה), והיתרון הוא
 3 שֶׁהַנְּתִינָה הִיא שְׂלֵא לְפִי עֲרַף יְגִיעָתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ שֶׁל מִקְבֵּל
 4 הַמִּתְּנָה, שְׁהִי לֹא מְדַבֵּר עַל שֹׁכֵר עֲבוּדָה שֶׁנִּקְבַּע בְּהַתָּאם לְאוֹפֵן הַעֲבוּדָה
 5 והמאמץ פִּי אִם מַה שְׁנִמְשָׁף
 6 מִלְּמַעְלָה בְּדֶרֶךְ מִתְּנָה. וְעִנְיָנו
 7 בַּתּוֹרָה, הַנִּמְשָׁל לְעִנְיָן זֶה שֶׁל נְתִינָה
 8 מַעַל וּמַעְבֵּר לְמַה שֶׁהַמִּקְבֵּל רְאוּי מַצַּד
 9 עֲצֻמוֹ הִיא שְׁעַל-יָדָה עַל יְדֵי הַתּוֹרָה
 10 אוֹתִי (עֲצֻמוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ) אַתֶּם
 11 לְוָקְחִים⁸⁰, כַּמֵּאֵר חֲכָמֵינוּ ז"ל עַל
 12 הַפְּסוּק "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" ש"ל"
 13 מִשְׁמַעו "אוֹתִי" וְכֵאלֵינוּ נִאֲמַר "קָחוּ
 14 אוֹתִי" כִּי עֲבוּדָת ה' כְּרֹאוּי הָאָדָם
 15 "מִקְבֵּל בְּמִתְנָה" הַתְּחִבּוּרִים וְהַתְּקַשְׁרוֹת
 16 עִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֲצֻמוֹ, וְזוֹהוּ
 17 עִנְיָן הַמִּתְנָה בְּלִימּוּד הַתּוֹרָה שֶׁנַּעֲלָה
 18 מִהִיגִיעָה שֶׁל הָאָדָם מַצַּד עֲצֻמוֹ,
 19 הַהִתְחַבְּרוּת עִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 20 בְּעֲצֻמוֹ פִּינּוֹן שְׂאֵנָא נִפְשִׁי
 21 כְּתִבְתִּי יְהִיבִית⁸¹, רֵאשִׁי תִּיבּוֹת
 22 "אַנְכִי" הַמִּלָּה שְׁבַה מִתְחִילִים עִשְׂרָת
 23 הַדְּבָרוֹת, וּפְרִירוֹשׁוֹ אֵינִי אֶת עֲצֻמִּי כִּתְבִתִּי
 24 וְנִתְתִי הִינּוּ שְׁהַכְּנִיס אֶת
 25 עֲצֻמוֹתוֹ (עֲצֻמוֹת הָאֵט זֶיךְ
 26 אֵינְגָאנְצֵן אוֹוְעָקְגֵעְגֵבּוֹן נִתְן
 27 אֶת עֲצֻמוֹ לְגַמְרִי) בַּתּוֹרָה.
 28 וְכִדְאִיתָא מוּבָא בְּמִדְרָשׁ⁸²
 29 בְּפִירוּשׁ וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה⁸³,
 30 מְשַׁל לְמַלְךְ שְׁהִיָּתָה לוֹ בֵּת
 31 יְחִידָה כּוֹי וְבֵא אַחַד מִן הַמַּלְכִים
 32 וְנִשָּׂא אוֹתָהּ לֵאשָׁה וּבִיקֵשׁ לְלַכַּת לְאַרְצוֹ
 33 וְלִקְחָת אֶת בֵּת הַמֶּלֶךְ אִיתּוֹ. אִמְרוּ לוֹ
 34 הַמֶּלֶךְ: זֶה בֵּתִי הַיְחִידָה לְפָרֵשׁ
 35 מִמְּנָה אֵינִי יְכוֹל כּוֹי, לֹמַר לֶךְ
 36 אֵל תִּיקַח אוֹתָהּ אֵינִי יְכוֹל כִּי הִיא
 37 אֶשְׁתֶּךָ אֵלָּא אֲבָקֶשׁ מִמֶּךָ שֶׁבְכַל מְקוֹם
 38 שֶׁאֵתָם הוֹלְכִים טוֹבָה עֲשֵׂה לִי כּוֹי
 39 קִיטוֹן אֶחָד עֲשֵׂה לִי שְׂאֵדוֹר
 40 אֲצִלְכֶם כּוֹי, כֶּךָ אֲמַר הַקֶּב"ה
 41 לְיִשְׂרָאֵל, נִתְתִי לְכֶם אֶת
 42 הַתּוֹרָה, לְפָרֵשׁ הִימְנָה אֵינִי

יכול כו', בית אחד עשו לי שאדור בתוכו כו', הינו, שְׁנִתְיַנַּת הַתּוֹרָה הִיא בְּאוֹפֵן שְׂיֵשׁ בָּהּ גַּם מְצִיאוֹתוֹ שֶׁל הַמּוֹרִישׁ וְלֹא רַק כַּמִּתְנָה שֶׁנִּפְרֶדֶת מִנּוֹת הַמִּתְנָה. וְאֵץ כֹּאשֶׁר חֲדוּרִים בַּהֲכֵרָה שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא 'הַכְּנִיס אֶת עֲצֻמוֹ' בַּתּוֹרָה יִשְׁנֵן בְּלִימּוּד הַתּוֹרָה ב' הַמַּעְלֹת, הַמַּעְלָה דִּירוּשָׁה שְׂאִין לָהּ הַפְּסָק, וְהַמַּעְלָה דְּמִתְּנָה שְׂהִיא לְמַעְלָה מִהַעֲבוּדָה וְהִיגִיעָה כּוֹי (נוֹסָף לְכֶךָ שֶׁהַמִּתְנָה עֲצֻמָּה הִיא בְּאוֹפֵן שְׂאִין לָהּ הַפְּסָק, פִּינּוֹן שְׂיֵשׁנוּ גַּם לִימּוּד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה). ז' וְזָהוּ פִי חֶלֶק הַנְּי' עֲמוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ, שְׂגָם פְּאֶשֶׁר מַצַּד יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ, הִינּוּ מַצַּד הַדְּרָגָה הַרוּחָנִית הַנִּמּוּכָה שֶׁל הָאָדָם ("יעקב") יִשְׁנֵנו הַעֲנֵנּוּ דִּירוּחַ שְׁטוֹת' שְׂמַכְסָה וּמַעְלִים עַל הַנֶּפֶשׁ הַאֲלוּקִית כּוֹי עַד שְׂיִכּוֹל לְהִיּוֹת מַצֵּב שְׁעַל-יְדֵי הַעֲוֹנוֹת נִכְרַת כְּלוֹת חֶבֶל הַהִתְקַשְׁרוֹת רַחֲמָנָא-לִיְצִלְוֹן, הִנֵּה גַּם אֵץ לְאִמִּיתוֹ שֶׁל דְּבַר עֲדִין יִשְׁנֵנו הַעֲנֵנּוּ דְּחֶלֶק הַנְּי' עֲמוֹ, שְׂזוּהִי הַהִתְקַשְׁרוֹת שְׂמַצַּד הַעֲצָם, שְׁעַל-זֶה לֹא שִׁיף הַעֲלָם וְהַסְּתֵר כּוֹי. וְעוֹד זֹאת, שְׂמַצַּד הַעֲנֵנּוּ דְּחֶלֶק הַנְּי' עֲמוֹ, בְּגַלּל שֶׁהַהִתְקַשְׁרוֹת הַעֲצֻמִּית לֹא מִתְנַתֵּק לְעוֹלָם מִתְּתַקֵּן לְבִסּוֹף גַּם הַעֲנֵנּוּ דְּחֶבֶל נִחְלָתוֹ, שְׂאֶפִילוּ הַפְּרָטִיִּים מֵהֵם שׁוֹר הַחֶבֶל שְׂנַפְסָקוֹ וְנִקְרַעוֹ, יַחְזוּרוּ לְהִתְחַבֵּר לְהִיּוֹת עַל-יָדָם הַקָּשֶׁר שֶׁל הָאָדָם הַנִּמְצָא לְמִטָּה עִם שׁוֹרֵשׁ חַיּוּתוֹ לְמַעְלָה כִּי הָאֵרֶת הַעֲצָם מְחֻזָּקֶת וּמְחַבְּרָת גַּם אֶת הַפְּרָטִים.

יְשֵׁשׁ בְּזֶה גַּם הַמַּעְלָה דְּמִתְּנָה (שְׁהָרִי הַלְשׁוֹן מִתְּנָה שְׁמָצִינוּ בְּנוֹגַע לַתּוֹרָה, הוּא בְּדֶרֶךְ מַעְלָה), שֶׁהַנְּתִינָה הִיא שְׂלֵא לְפִי עֲרַף יְגִיעָתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ שֶׁל מִקְבֵּל הַמִּתְּנָה, פִּי אִם מַה שְׁנִמְשָׁף מִלְּמַעְלָה בְּדֶרֶךְ מִתְּנָה. וְעִנְיָנו בַּתּוֹרָה, שְׁעַל-יָדָה אוֹתִי (עֲצֻמוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ) אַתֶּם לְוָקְחִים⁸⁰, פִּינּוֹן שְׂאֵנָא נִפְשִׁי כְּתִבְתִּי יְהִיבִית⁸¹, הִינּוּ שְׁהַכְּנִיס אֶת עֲצֻמוֹתוֹ (עֲצֻמוֹת הָאֵט זֶיךְ אֵינְגָאנְצֵן אוֹוְעָקְגֵעְגֵבּוֹן) בַּתּוֹרָה, וְכִדְאִיתָא בְּמִדְרָשׁ⁸² בְּפִירוּשׁ וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה⁸³, מְשַׁל לְמַלְךְ שְׁהִיָּתָה לוֹ בֵּת יְחִידָה כּוֹי לְפָרֵשׁ מִמְּנָה אֵינִי יְכוֹל כּוֹי טוֹבָה עֲשֵׂה לִי כּוֹי קִיטוֹן אֶחָד עֲשֵׂה לִי שְׂאֵדוֹר אֲצִלְכֶם כּוֹי, כֶּךָ אֲמַר הַקֶּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, נִתְתִי לְכֶם אֶת הַתּוֹרָה, לְפָרֵשׁ הִימְנָה אֵינִי יְכוֹל כּוֹי, בֵּית אֶחָד עֲשֵׂה לִי שְׂאֵדוֹר בְּתוֹכּוֹ כּוֹי, הִינּוּ, שְׁנִתְיַנַּת הַתּוֹרָה הִיא בְּאוֹפֵן שְׂיֵשׁ בָּהּ גַּם מְצִיאוֹתוֹ שֶׁל הַמּוֹרִישׁ. וְאֵץ יִשְׁנֵן ב' הַמַּעְלֹת, הַמַּעְלָה דִּירוּשָׁה שְׂאִין לָהּ הַפְּסָק, וְהַמַּעְלָה דְּמִתְּנָה שְׂהִיא לְמַעְלָה מִהַעֲבוּדָה וְהִיגִיעָה כּוֹי (נוֹסָף לְכֶךָ שֶׁהַמִּתְנָה הִיא בְּאוֹפֵן שְׂאִין לָהּ הַפְּסָק, פִּינּוֹן שְׂיֵשׁנוּ גַּם לִימּוּד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה). ז' וְזָהוּ פִי חֶלֶק הַנְּי' עֲמוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ, שְׂגָם פְּאֶשֶׁר מַצַּד יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ, יִשְׁנֵנו הַעֲנֵנּוּ דִּירוּחַ שְׁטוֹת' שְׂמַכְסָה וּמַעְלִים כּוֹי עַד שְׂיִכּוֹל לְהִיּוֹת מַצֵּב שְׁעַל-יְדֵי הַעֲוֹנוֹת נִכְרַת חֶבֶל הַהִתְקַשְׁרוֹת רַחֲמָנָא-לִיְצִלְוֹן, הִנֵּה גַּם אֵץ יִשְׁנֵנו הַעֲנֵנּוּ דְּחֶלֶק הַנְּי' עֲמוֹ, שְׂזוּהִי הַהִתְקַשְׁרוֹת שְׂמַצַּד הַעֲצָם, שְׁעַל-זֶה לֹא שִׁיף הַעֲלָם וְהַסְּתֵר כּוֹי. וְעוֹד זֹאת, שְׂמַצַּד הַעֲנֵנּוּ דְּחֶלֶק הַנְּי' עֲמוֹ, מִתְּתַקֵּן לְבִסּוֹף גַּם הַעֲנֵנּוּ דְּחֶבֶל נִחְלָתוֹ, שְׂאֶפִילוּ הַנִּימִים הַפְּרָטִיִּים שְׂנַפְסָקוֹ, יַחְזוּרוּ לְהִתְחַבֵּר לְהִיּוֹת עַל-יָדָם הַקָּשֶׁר שֶׁל הָאָדָם הַנִּמְצָא לְמִטָּה עִם שׁוֹרֵשׁ חַיּוּתוֹ לְמַעְלָה.

(80 ראה שמו"ר פל"ג, ו. תניא פרק מז (סו, א). (81 שבת קה, א (כגירסת העין יעקב). וראה לקו"ת שלח מח, סע"ד ואילך. (82 שמו"ר שם, א. (83 תרומה כה, ב.